

KOLMANDATE RIIKIDE KODANIKE ÕIGUS PEREKONNA TAASÜHINEMISELE ELis JA EESTIS

Euroopa rändevõrgustiku uuring, milles analüüsitakse kolmandate riikide kodanike perekonna taasühinemise õigust ja praktikat ELis. Uuringu leiab www.emn.ee

ÕIGUSLIK RAAMISTIK

ELi perekonna taasühinemise õiguse direktiiv 2003/86/EÜ sätestab ELi ühised miinimumstandardid, mille alusel lubatakse seaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike pereliikmetele perekonna taasühinemine, ning tagatakse asjaomaste pereliikmete õigused.

Eestis reguleerib valdkonda välismaalaste seadus (VMS) ja välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadus (VRKS).

PÕHIMÕISTED:

KUTSUJA: Kolmanda riigi kodanik, kellel on EL-is kehtiv elamisluba vähemalt üheks aastaks. Liikmesriigid võivad kehtestada, et kutsuja oleks elanud riigis seaduslikult kuni kaks (erandina kolm) aastat enne pereliikmete taasühinemist. Selline ooteaeg kehtib 14 liikmesriigis (tavaliselt 1–2 aastat) ja ei kohaldu üldjuhul pagulastele

PÕHIPERELIIKMED: abikaasa või registreeritud elukaaslane; alaealsed lapsed, sh lapsendatud lapsed.

LAIENDATUD PERELIIKMED: täisealsed sõltuvad lapsed, ülalpeetavad vanemad, pikaajalised elukaaslased (sh samasoolised partnerid) ning muud sõltuvad sugulased või eestkostetavad vastavalt riigi eritingimustele.

PEREKONNA TAASÜHINEMISE MENETLUS EESTIS

SEADUSLIK RÄNNE

- Pereliige esitab avalduse** Eesti välisesinduses või PPA-s.
- Dokumentide kontroll** sh elukoha ja sissetuleku tõendamine.
- PPA poolt tingimuste täitmise** hindamine ja otsuse tegemine (menetlusaeg kuni 2 kuud).
- Pereliikmed saavad viisa või** elamisloa alusel Eestisse.

RAHVUSVAHELINE KAITSE

- Taotluse esitamine** – kaitse saaja (kutsuja) esitab taotluse PPA-le Eestis.
- Eelkontroll** – PPA hindab 30 päeva jooksul, kas taotlus vastab rahvusvahelise kaitse nõuetele.
- PPA kinnitus** – positiivse otsuse korral võivad pereliikmed taotleda viisat Eesti välisesinduses.
- Eestisse saabumine** – positiivse otsuse korral saavad pereliikmed viisa alusel Eestisse.
- Rahvusvahelise kaitse taotluse esitamine Eestis** – menetlustähtaeg kuni 6 kuud.
- PPA poolt otsuse tegemine ja elamisloa väljastamine**

PEAMISED VÄLJAKUTSED JA HEAD PRAKTIKAD ELis

VÄLJAKUTSED

- Pikad menetlusajad** (6–12 kuud) ja viivitused (BE, DE, EL, FI, FR, IE, LV, NL, SE)
- Piiratud juurdepääs** konsulaarteenustele ja viisadele (nt paljudes riikides puuduvad esindused) (AT, BE, BG, DE, EE, FI, FR, IE, IT, LU, NL)
- Nõuded raskesti täidetavad** (sissetulek, elukoht) (AT, BE, FI, FR, IE, IT, LU, NL, SK)
- Keeruline dokumentide ja perekondlike sidemete tõendamine** (AT, BE, BG, DE, FI, FR, IE, IT, LU, LV, NL, PL)
- Ametkondadevaheline puudulik koostöö** ja liiga suur taotluste maht (AT, BE, DE, EL, FR, IE, IT, LT, LV, NL, SE)
- Keeruline teenuste kättesaadavus** ja raskused integreerumisel (AT, DE, FR, IE, BG, SI)

HEAD PRAKTIKAD

- Digitaliseerimine** (veebivormid, broneerimis-süsteemid, kaugkontrollid, intervjuud) (AT, DE, EE, FI, FR, IE, IT, LT, MT, NL, SE, SK)
- Finantstoetus ja reisikulude hüvitamine** madala sissetulekuga peredele (IE, LV)
- Mitmekeelne info ja parem nõustamine** (veebilehed, juhendid, videod) (BE, EE, FR, IT, LV, MT)
- Ametkondadevaheline tõhus koostöö** ja menetluste ühtlustamine (FI, DE, IT, SK)
- Teenused ja tugi** (nõustamine, integratsioon, koolitused, tasuta keeleõpe) (AT, CZ, EE, FR, IT, LV, LU, NL, IE, RS)

Joonis. Esmaste tähtjaliste elamislubade arv EL-is perekonna taasühinemise eesmärgil ja nende osakaal 1000 elaniku kohta aastal 2024. Allikas: Eurostat (migr_resfam ja demo_gind), väljavõte 23.10.2025.

ELAMISLOAD PEREKONNA TAASÜHINEMISE EESMÄRGIL (2024)

EL	Eesti
Maroko	Ukraina
Türgi	India
Kolumbia	Venemaa